

De vliegende fotograaf

Prachtige uitzichten, elkaars stoere manoeuvres, we leggen het graag vast op de foto. Maar hoe krijg je een wat fraaier plaatje dan de standaard GoPro of telefoon-selfie?

Lift geeft tips!

Tekst en fotos: Erwin Voogt

Botten, wervels, ribben en organen. Voor we uitgebreid ingaan op fotograferen tijdens het vliegen moeten we het daar eerst over hebben. Het resultaat van een camera meenemen in de lucht, kan namelijk ook zijn dat spectaculaire foto's van je lichaam gemaakt gaan worden in het ziekenhuis. Bijna iedereen weet dat lijnen kunnen blijven haken achter een GoPro op je helm bij de start of na een grote inklapper. En dat fotograferen afleidt van het vliegen zal evenmin een verrassing zijn. Maar lang niet iedereen realiseert zich dat een camera op je lichaam vergelijkbaar is met een steen op je

lichaam. Bij een ongelukkige landing kan een kleine camera in je binnenzak al zorgen voor een paar gebroken ribben. Een GoPro op de borst kan levensbedreigend worden: een Nederlandse piloot is ooit op de intensive care beland doordat de GoPro op zijn borst een gescheurde lever had veroorzaakt bij een harde landing. Kortom, als je een camera meeneemt, denk goed na over waar je deze steen stopt of draagt en wat er kan gebeuren bij een ongecontroleerde landing. Lijkt het je een gevaarlijk idee om een steen mee te nemen tijdens de vlucht? Laat dan ook de camera thuis.

*Een klassieker: je blik wordt hier op een natuurlijke manier geleid: de paraglider vliegt het beeld in en volgt de rivier.
Foto: de vlucht vanaf Mt. Colombis bij Lac de Serre Ponçon (Frankrijk).*

Prikkelende foto

Een goede foto vertelt een klein verhaal en moet de ogen van de kijker rondleiden. Hiervoor moet de foto een logische indeling hebben. Dat klinkt echter allemaal ingewikkelder dan het is.

Kijk als voorbeeld naar de foto hiernaast met de ondergaande zon. Zo'n plaatje doet het altijd goed, maar is vaak wat saai want er staat weinig op. Bij dit voorbeeld zie je ook de twee klassieke fouten: de horizon is niet recht en de paraglider heeft een richting uit het beeld. Je blik wordt dan geleid naar iets dat buiten het beeld ligt en dat voelt onbewust meestal wat onnatuurlijk of onlogisch.

De openingsfoto op de vorige pagina daarentegen is veel beter. Minder mooie kleuren doordat de foto midden op de dag genomen is, maar de paraglider vliegt hier het beeld in en volgt de rivier – de foto neemt je blik mee op een logische manier. Hetzelfde gebeurt bij de foto hieronder. De paraglider koerst als het ware via de uitgesproken lucht naar de oplichtende berg rechts in beeld.

Bij de foto op de pagina rechts koerst de paraglider wel het beeld uit, maar nu is dat niet erg. Het is immers een foto van de start en de wegvliegende paraglider leidt je blik daar naar toe.

Uiteraard is het lastig om tijdens het vliegen te letten op de compositie en dat hoeft ook niet. Iedere telefoon heeft wel een simpel fotobewerkingsprogramma. Zet gewoon voor je de foto deelt met je vrienden of instuurt naar Lift de horizon recht en snij 'm een klein beetje bij om de gewenste indeling te krijgen. Simpel en doeltreffend!

Zo moet het niet: mooie kleuren, maar de horizon staat scheef en de paraglider vliegt het beeld uit.

Foto: soaren bij het strand van La Herradura in Andalusië (Spanje).

Waar koerst de paraglider heen? Een goede foto neemt de blik van de kijker mee. Foto: donkere wolken boven Cenes bij Granada (Spanje).

*De richting van de paraglider is uit het beeld, maar bij deze foto is dat logisch: de blik van de kijker wordt geleid naar de start.
Foto: de 1900m start op de Babadağ, Ölüdeniz (Turkije).*

It's the lens, stupid!

Telefoons en GoPros maken tegenwoordig verrassend goede foto's (de merknaam GoPro gebruiken we hier als verzamelnaam voor alle merken actioncams). Maar het zijn altijd wel 'groothoek' foto's. Dat is handig voor selfies of vakantiekiekjes, maar in de lucht zijn de afstanden al snel groot en maakt zo'n wijde lens alles klein.

Daarnaast stoppen ze misschien een hoop megapixels in de camera, maar dat is enkel voor de marketing. Want als je de foto's uitvergroot ga je zien dat ze eigenlijk niet 'pixelscherp' zijn en vreemde patronen, 'artefacten', vertonen.

Die artefacten zijn het gevolg van de digitale trukendoos die wordt toegepast om uit die kleine sensors en lenzen toch nog wat moois te halen. De sensor in je telefoon of GoPro is zo groot als de nagel van je pink. Bij een telefoon zit daar een lensje voor ter grootte van een snotje.

De GoPros hebben betere lenzen, maar nog steeds niet vergelijkbaar met de lens van een systeemcamera. Sterker, de Olympus systeemcamera op de volgende pagina is een camera uit 2009. Toch kan nog geen enkele telefoon of GoPro anno 2021 tippen aan de kwaliteit van deze inmiddels bejaarde camera.

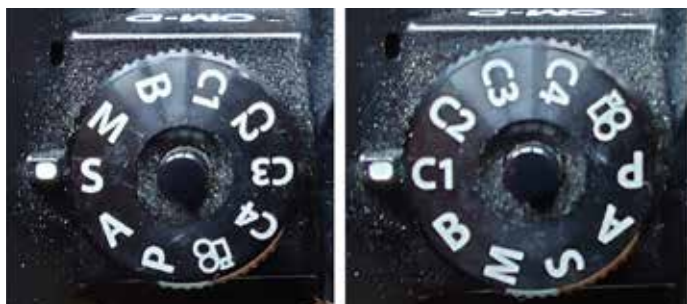
*GoPro's met hun groothoeklenzen zijn ideaal voor selfies.
Foto: testvliegen bij Kössen (Oostenrijk).*

Groter en beter?

Is groter daarmee beter? Tot een zekere grens. De zogenaamde 'fullframe' camera's van persfotografen kunnen ook bij weinig licht nog goede foto's maken. Maar wij vliegen altijd buiten en overdag. Zo'n grote fullframe camera is dan alleen maar onhandig en gevaarlijk. De kleinere systeemcamera's zijn meer geschikt voor buitensport. Je hebt evenmin een grote telelens of heel lichtsterke lens nodig. Een compacte zoomlens die van matig groothoek tot gemiddeld tele gaat dekt vrijwel alle situaties af. Vaak volstaat ook

Van links: een systeemcamera met verwisselbare lens, een GoPro en een moderne telefoon. Alle drie maken ze tegenwoordig mooie foto's, maar als er ingezoomd of uitvergroot moet worden kan dat alleen goed met een systeemcamera. Een grote fullframecamera is voor ons onhandig en gevaarlijk. Groter is niet altijd beter, het draait vooral om de lens. En de beste camera is de camera die je bij je hebt, niet de camera die je thuis moet laten.

een lens met een vaste brandpuntsafstand. Die zijn compacter, lichtsterker en meestal kwalitatief beter. Voor foto's van het uitzicht, zet dan een groothoeklens op de camera. Voor actiefoto's van elkaar, gebruik dan een korte telelens. Bij moderne systeemcamera's is de kwaliteit zo goed, dat je gemakkelijk de foto's later kunt bijsnijden en flink kunt uitvergroten – je hoeft dan bij het fotograferen in de lucht niet zo na te denken, maar boetseert thuis op de computer de perfecte foto.

Voorbeelden van het wielje op een systeemcamera waarmee je de belichtingsmodus kunt instellen. Kies sluitertijdvoorkeuze 'S'. Vaak kun je ook een hele set instellingen voorprogrammeren – een 'custom mode' – hier C1 tot en met C4.

Fotografietechniek: tips van de pro

Wanneer je weinig van camera's weet of wilt weten, stel dan de camera in op standje 'sport' of 'actie'. De camera zal dan veelal automatisch de instellingen kiezen die horen bij snelle bewegingen. Als je zelf de camera gaat instellen, dan volgen hier enkele tips. De foto bovenaan op de pagina rechts laat zien dat een korte sluitertijd noodzakelijk is. Deze foto is genomen bij 1/320ste seconde en toch is er bewegingsonscherpte. 1/1000ste seconde is meestal wel voldoende. Zet de camera op sluitertijdvoorkeuze, doorgaans aangegeven met een S, en stel de sluitertijd in. De camera zal het diafragma nu zelf kiezen afhankelijk van de hoeveelheid licht. Zet ook de ISO op automatisch.

De witbalans kun je het beste op een vaste waarde zetten, bijvoorbeeld 'zonnig' of 'bewolkt'. Auto-witbalans kan namelijk verkeerde resultaten geven als het paragliderscherm groot in beeld is of wanneer het beeld gevuld is met vooral groen gras of blauwe lucht. Daarom is het eigenlijk verstandig ook de zogenaamde 'raw' weg te schrijven. Die bestanden zijn niet gecomprimeerd zoals jpg en er gaat dus geen informatie verloren bij het opslaan. Later kun je de kleuren corrigeren en beter donkere en lichte gedeelten van de foto aanpassen.

Laat de autofocus alle scherpstelpunten gebruiken en niet alleen die in het midden. Ook is het vaak handig de continu-autofocus (C-AF) aan te zetten. Als je dan meerdere foto's achter elkaar maakt, blijft de camera de paraglider scherp houden, ook als deze op je af of van je vandaan vliegt. Zet daarvoor de camera tevens op 'repeterende' opnamen, dan blijft de camera foto's maken zolang je de ontspanknop ingedrukt houdt. Dat hoeven ook weer niet idioot veel beelden per seconde te zijn. Vijf of zes beelden per seconde is ruim voldoende. Op die manier is het makkelijker om precies die goed getimede foto te krijgen, zoals op de foto hiernaast met de paraglider precies boven het blauwe sportveld.

Tot slot is het slim om de knopjes achter op de camera zoveel mogelijk te deactiveren of een functie te geven die geen kwaad kan. Zo verstellen de pijltjestoetsen of joystick achterop de camera vaak de autofocuspunten. Doordat de camera op je buik bungelt tijdens het vliegen kunnen deze onbedoeld verstellen en stelt de camera niet meer goed scherp. Een andere oplossing hiervoor is te zorgen dat de camera altijd reset naar de gewenste instellingen als j'm aan of uit zet – dat is een handeling die immers makkelijk in de lucht is uit te voeren. Dit kun je doorgaans instellen via een 'custom mode' – zoek dat op in de handleiding van de camera.

*Een sluitertijd van 1/320ste seconde is niet voldoende om de beweging te bevroren van een paraglider in de lucht. De foto lijkt prima als je hem niet te groot afdrukt of voor internet gebruikt, maar als je inzoomt op pixelniveau (inzet) dan zie je dat de piloot bewogen is.
Foto: avondvlucht bij Padul, Granada (Spanje).*

*Goede timing of helpt de camera een handje? Zet de camera op repeterende opnamen en vergroot je kansen.
Foto: afbouwen voor een landing op het strand na een lange vlucht vanaf de ruim 3000 meter hoge vulkaan El Teide (Tenerife).*

De Pro tips op een rij

Alle foto's bij dit artikel zijn gemaakt met een Olympus Pen P1 en een Olympus OM-D M1. De gebruikte lenzen zijn o.a. de 20mm F1.7, 45mm F1.8 en de 14-150mm F4-5.6 zoom. Allemaal kleine, compacte camera's en lenzen dus.

- 1 Stel de camera in op sluitertijdvoorkeuze (S) en gebruik minimaal 1/1000ste seconde voor een paraglider in de lucht.
- 2 Gebruik auto-ISO
- 3 Zet de witbalans vast in plaats van op 'auto', maar beter: zorg dat de camera de bestanden in 'raw' formaat.
- 4 Activeer alle autofocuspunten.
- 5 Stel de camera in op 5 of 6 beelden per seconde en gebruik continu-autofocus (C-AF).
- 6 Gebruik een matige groothoek voor uitzichten, kort tot matig tele voor actiefoto's.
- 7 Zet een zonnekap op de lens tegen reflecties en voor bescherming.
- 8 Deactiveer zoveel mogelijk de knoppen achterop de camera of programmeer bovenstaande instellingen onder een 'custom mode' waarop de camera reset bij inschakelen.

Zelf precies op het goede moment afdrukken kan ook en werkt soms beter dan repeterende opnamen. De camera mag dan geen vertraging hebben tussen afdrukken en de foto maken.

Foto: genoeg tijd voor een rythmische SAT bij Saint Hilaire du Touvet (Frankrijk).

De camera naar beneden richten geeft altijd een bijzonder perspectief. Ook de lijnen in het landschap maken de foto interessant.

Foto: Wingoveren boven de kale weides tijdens de Stubai Cup, Neustift, Oostenrijk.

